

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

**SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PATEIKTŲ PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS
SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ PRIEMONĖS NR. 04.3.2-LVPA-V-111
„KATILŲ KEITIMAS NAMŲ ŪKIUOSE“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO DERINIMAS**

Paskelbimo www.esinvesticijos.lt data	2019-11-15
Ar gauta pastabų ir (ar) pasiūlymų? <i>Jei pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta, į kitą klausimą neatsakoma ir žemiau esanti lentelė nepildoma</i>	☒ Taip ☐ Ne
Ar į visas pastabas ir (ar) pasiūlymus atsižvelgta? <i>Jei atsižvelgta į visas pastabas ir (ar) pasiūlymus, žemiau esanti lentelė nepildoma</i>	☐ Taip ☒ Ne

Nr.	Institucija	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų vertinimas ir (jei taikoma) argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ar pasiūlymus
1.	Lietuvos biomasės energetikos asociacija (2019-11-15 raštas Nr.2019-11-15/01)	Asociacija atkreipia dėmesį, jog toks ribojimas apima didžiąją dalį didžiųjų miestų, o ne tik miestų centrus, kaip buvo deklaruojama iki šiol, o tam tikrose vietovėse fiziškai neįmanoma įsirengti šilumos siurblio. Įvedus tokį apribojimą bus pažeistas lygiateisiškumo principas, dalis gyventojų neteks galimybės pasinaudoti šia parama ir toliau naudotis neefektyviai veikiančius katilus ar krosnis – tokiu būdu nepavyks sumažinti oro taršos padidintose taršos zonose, kas šiai dienai yra opi aplinkosauginė problema didžiuose Lietuvos miestuose. Siūlome įvesti pataisą, jog gyventojui, kuris pateiks objektyvias priežastis dėl kurių negali įsirengti šilumos siurblio, būtų leidžiama įsirengti aukšto efektyvumo granulinį katilą padidintoje taršos zonoje, kas ženkliai sumažintų taršą kietosiomis dalelėmis ir spręstų šiuo metu egzistuojančią taršos problemą.	Neatsižvelgta. Šis ribojimas patvirtintas Stebėsenos komiteto 2018-02-22 posėdžio protokoliniu sprendimu Nr. 44P-1(31). Energetikos ministerija, artimiausiu metu neplanuoja teikti Stebėsenos komitetui šio kriterijaus pakeitimo.

2.	Rolandas Mučinskas (2019-11-20 el. paštu pateiktos pastabos)	Projekto 1.1. punktu nustatyta, kad keičiamas 4.5 papunktis jį išdėstant taip: „4.5. Fizinis asmuo – suprantamas kaip fizinis asmuo, Lietuvos Respublikoje nuosavybės teise valdantis gyvenamosios paskirties (vieno arba dviejų butų) pastatą arba sodų paskirties pastatą (sodo namą), kurio statyba teisės aktų nustatyta tvarka yra užbaigta ir pastatas yra įregistruotas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ne mažiau kaip 5 metus nuo kvietimo teikti Registracijos formas dienos (t. y. baigtumo procentas nurodytas ne mažesnis kaip 100 proc. ir po statybos pabaigos metų, nurodytų VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenų banko išrašė, praėję ne mažiau kaip 5 metai iki kvietimo teikti Registracijos formas dienos).“ Visose Lietuvos savivaldybėse yra daugiabučių namų (dažniausiai dviejų aukštų daugiabučiai gyvenamieji namai senamiesčiuose, gyvenvietėse), kurių būtų savininkai šildymui ir/ar karšto vandens ruošimui individualiai naudoja neefektyvius biomasės katilus. Dėl to yra teršiama aplinka, trikdomas žmonių lankymasis įvairiose laisvalaikio/poilsio vietose, nukenčia miestų įvaizdis ir pan. Projekto nuostatos diskriminuoja minėtų daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojus, užkerta galimybes jiems pasinaudoti numatomomis lengvatomis/neskatina jų keisti esamos įrangos. Siūlau sudaryti galimybės dalyvauti programoje visiems gyventojams, kurie eksploatuoja neefektyviai biomasę naudojančius katilus, išdėstyti Projekto 1.1 punkto nuostatas nauja redakcija: „4.5. Fizinis asmuo – suprantamas kaip fizinis asmuo, Lietuvos	Neatsižvelgta. Priemonės, didinančias daugiabučių namų energetinį efektyvumą koordinuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų pertvarkymas ar keitimas, apimantis šilumos punkto ar katilinės (individualių katilų) ir karšto vandens ruošimo įrenginių keitimą ar pertvarkymą, taip pat ir atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ir pan.) įrengimą, yra remiamas pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą. Energetikos ministerija pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą yra parengusi 04.3.2-LVPA-V-111 priemonės „Katilų keitimas namų ūkiuose“ finansavimo sąlygas, kurios orientuotos į neefektyviai biomasę naudojančių katilų keitimą individualiuose, bet ne daugiabučiuose namuose.
----	--	---	---

		Respublikoje nuosavybės teise valdantis butą daugiabučiame gyvenamajame name, gyvenamosios paskirties pastatą arba sodų paskirties pastatą (sodo namą)...	
3.	Donatas Zavadskis (2019-11-26 el. paštu pateiktos pastabos)	„4.71. Integruotas boileris – tokia šilumos siurblio dalis (tūrinis vandens šildytuvas), kuri gamintojo yra integruota į bendrą šilumos siurblio konstrukciją, kaip numatyta gamintojo techninėje specifikacijoje.“ 1. Reglamentas Nr. 813/2013 apibrėžia taip: kombinuotasis šildytuvas su šilumos siurbliu–patalpų šildytuvas su šilumos siurbliu, suprojektuotas tiekti šilumą, skirtą tam tikram karšto tam tikros temperatūros geriamojo ir sanitarinio vandens kiekiui ir srautui tiekti tam tikrais intervalais, ir prijungtas prie išorinio geriamojo arba sanitarinio vandens šaltinio; Klausimas: kodėl būtinai tai turi būti tūrinis šildytuvas? 2. Jei būtinai tūrinis, tuomet nėra apibrėžtas tūrinio vandens šildytuvo tūris (rėžiai), o jei rėžių negalima apibrėžti, dėl gamintojų sprendimų įvairovės tuomet vėl klausimas: kodėl būtinai tūrinis? 3. Siūlome “Šilumos siurblio su integruotu boileriu” sąvoką prilyginti aukščiau minėtai “kombinuoto šildytuvo su šilumos siurbliu” sąvokai pagal reglamentą Nr. 813/2013.	Neatsižvelgta. Šilumos siurblio integruotu boileriu yra laikoma karšto vandens akumuliacinė (tūrinė) talpa, kuri įprastai atlieka dvi funkcijas: tiekia šilumą į karšto buitinio vandens kontūrą ir tuo pačiu veikia kaip antrinis šilumos šaltinis, suteikiant pilną arba dalinę atsarginę patalpų šilumos tiekimo funkciją, jei šilumos siurblys neveikia. Europos socialinio fondo agentūros atliktame fiksuotų įkainių tyrime buvo nustatyta, kad ši šilumos siurblio dalis (tūrinis integruotas boileris) turi įtaką 1 kW įkainiui, todėl priklausomai nuo to ar toks komponentas apskritai yra ar jo nėra šilumos siurblio gamyklinėje komplektacijoje, buvo nustatyti skirtingi įkainiai. Su integruotu tūriniu boileriu taikomas aukštesnis įkainis, nes tokie įrenginiai rinkoje brangesni. Konkretūs boilerio talpos parametrai (labai platus spektras) yra ištirti fiksuotų įkainių tyrime, o įprastai integruoto boilerio talpa pasirenkama pagal asmeninį pareiškėjų poreikį iš rinkoje parduodamų įrenginių spektro. Kai kurie įrenginių gamintojai šilumos siurblio momentinio vandens pašildymo technologinę dalį, kurioje nėra tūrinio vandens šildytuvo, traktuoja identišką kitų gamintojų įrenginiams, turintiems tūrinį vandens šildytuvą, tačiau tokiems įrenginiams turi būti taikomi atitinkamai skirtingi įkainiai, nustatyti fiksuotų įkainių tyrime.
4.	Donatas Zavadskis (2019-11-26 el. paštu pateiktos pastabos)	Nuoširdžiai nustebino siūlomas šių punktų (2 priedo 7.2 papunkčio) pakeitimas. Žemiau išvardinti argumentai: 1. Europos Komisijos reglamentas Nr.813/2013 nustato ekologinio projektavimo reikalavimus. Šio	Neatsižvelgta. 1. Įrenginių reitingavimas pagal efektyvumo kriterijų bei efektyvesnių įrenginių didesnis skatinimas išlieka, tik vertinimas bus atliekamas ne pagal šilumos siurblių sezoninį naudingumo

	reglamento pagrindinė mintis yra tokia, kad įrenginys (šiuo atveju šilumos siurblys) suvartotų kuo mažiau energijos šildymo sezono metu. Dėl tos priežasties ir buvo įtvirtinta sezoninio naudingumo (SCOP) koeficiento sąvoka. Todėl leidimas šilumos siurblio efektyvumą vertinti esant tik vienoms gamtinėms sąlygoms prieštarauja minėtam reglamentui. 2. Atkreipiame dėmesį, kad į šilumos siurblio techninėje dokumentacijoje nurodytą vardinę galią (Prated, kW), nuo kurios apskaičiuojamas kompensacijos dydis, įtraukiama ir santykinai pigių rezervinių elektrinių kaitinimo elementų galia už kurių kiekvieną galios kilovatą taip būtų kompensuojama. Vėlgi sezoninio naudingumo (SCOP) koeficiento sąvokos išlaikymas padėtų išspręsti šią problemą, nes kai kurio tipo šilumos siurbliai gana efektyviai veikiantys esant šiltoms klimatinėms sąlygoms (ypač tai svarbu oras-vanduo tipui), itin sparčiai netenka efektyvumo krentant lauko oro temperatūrai. Efektyvumo praradimas dažnai būna kompensuojamas elektriniais kaitinimo elementais, o tai ir mažina SCOP. Efektyvūs šilumos siurbliai (pvz. su didesniu ir atitinkamai brangesniu garintuvu - oras/vanduo sistemoje arba gruntas/vanduo sistema) pralaimėtų konkurencinėje kovoje. 3. Europos socialinio fondo agentūra atliko kainų tyrimą pagal kriterijus kurio pamatas SCOP. Ar neturėtų būti atliekamas naujas tyrimas, jei kriterijai pasikeičia? 4. Jei tai klausimas dėl paraiškų vertinimo supaprastinimo, sezoninio naudingumo koeficientas, įvertintas procentais, jau deklaruojamas gamintojo techninėje dokumentacijoje. Tai yra ypač paprastas	koeficientą (SCOP), bet pagal momentinį naudingumo koeficientą (COP). Toks sprendimas priimtas dėl to, kad pagal Europos Komisijos Reglamentą Nr.813/2013, gamintojai neprivalo savo įrenginių techninėje dokumentacijoje pateikinti sezoninio naudingumo koeficiento (SCOP), tačiau privalo pateikinti momentinį naudingumo koeficientą (COP). Tai ženkliai supaprastina ir palengvina projekto administravimą projekto vykdytojui ir paraiškų pateikimą pareiškėjams. 2. Reitingavimas pagal efektyvumo kriterijų bei efektyvesnių įrenginių didesnis skatinimas išlieka. 3 Atnaujinti fiksuotų įkainių tyrimą pagrindo nėra, nes buvo nustatyta tiesioginė priklausomybė tarp šių naudingumo koeficientų, atsižvelgiant į Lietuvos klimato sąlygas. 4. Tokia pastaba didina projekto administravimo apimtį projekto vykdytojui ir apsunkina paraiškų pateikimą pareiškėjams. 5. Euripos Komisijos Gairių 2013/114/ES reikalavimai išlaikomi.
--	---	--

		kriterijus įvertinti ar šilumos siurblys atitinka jau anksčiau apibrėžtas (šiuo metu galiojančias) sąlygas. Standarto LST EN14825 (7.1 punktas) apibrėžia elementarią formulę konvertavimui iš procentinės (η) išraiškos į proporcinę (SCOP). 5. Dėl “standartinių sąlygų” sąvokos. Standartas LST EN 14825 Europos teritoriją suskirstė į tris klimatinės zonas: šiltesnę (klimatas Atėnuose), vidutinę (klimatas Strasbūre) ir šaltesnę (klimatas Helsinkyje). Atitinkamai pateiktos temperatūrinės lentelės, kuriomis remiantis apskaičiuojamas SCOP. Pagal reglamentą Nr. 813/2013 šilumos siurblio techninę dokumentaciją privaloma deklaruoti esant vidutinėms klimatinėms sąlygoms (taip pat papildomai ir kitoms klimato sąlygoms, pagal poreikį), todėl siūlytume junginį “standartinėmis veikimo sąlygomis” keisti į “vidutinėms klimato sąlygomis” (prasminga, jei lieka SCOP). Tačiau klausimas kuriai klimatinei zonai Lietuvos klimatas yra artimesnis? Pagal vidutinės klimato - Strasbūro sąlygas oro temperatūra nenukrenta žemiau -10°C laipsnių, tuo tarpu, Europos socialinių fondo agentūros atlikto tyrimo santraukoje buvo atkreiptas dėmesys kriterijams būtent pagal Lietuvos klimatą: Remiantis Gairių 2013/114/ES 3.6 punktu yra nustatomos SCOP vertės, taikomos elektriniams šilumos siurbliams, ir kurios Lietuvos klimato sąlygomis negali būti mažesnės negu 2,5 SCOP aeroterminiams (oras-vanduo) šilumos siurbliams ir 3,5 SCOP geoterminiams (žemė-vanduo) ir hidroterminiams (vanduo-vanduo) šilumos siurbliams. Atsižvelgiant į tai, toliau tyrime nustatomi techniniai šilumos siurblių reikalavimai, nepažeidžiantys Gairių 2013/114/ES 3.6 punkte	
--	--	---	--

		nustatytų minimalių reikalavimų.	
4	Lietuvos Respublikos Konkurencijos taryba (2019-11-11 raštas Nr. (9.8E-35)6V-2093)- raštas pateiktas “priemonės Nr. 04.1.1-LVPA-V-115 „AEI namų ūkiams“, kuria finansavimas skiriamas taip pat fiziniams asmenims, derinimo metu.	Tais atvejais, kai tas pats subjektas vykdo ūkinę ir neūkinę veiklą, siekiant išvengti ūkinės veiklos kryžminio subsidijavimo (kartu ir galimo konkurencijos iškreipimo), būtina aiškiai atskirti skirtingų rūšių veiklos išlaidas, finansavimą ir pajamas. Aprašo projektu nėra užtikrinamas ūkinės ir neūkinės veiklos atskyrimas, todėl negalima pagrįstai teigti, kad iš teikiamo finansavimo (nepaisant to, kad jis bus proporcingai sumažintas) neatsiras nauda fizinio asmens vykdomai ūkinei-komercinei veiklai. Siūlome arba taikyti 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai (toliau – Reglamentas), arba numatyti, kad galutiniais naudos gavėjais gali būti tik fiziniai asmenys, kurie nevykdo ūkinės-komercinės veiklos.	Atsižvelgta. Pakeičiu 2 priedo 3 punktą ir ir jį išdėstau taip: „3. Jei pagal Nekilnojamojo turto registro duomenų banko duomenis Tvarkos 1 punkte nurodyto pastato dalis yra įregistruota ūkinės (verslo, komercinės ar pan.) paskirties, finansavimas skiriamas proporcingai bendro ploto pastate daliai, atskaičius ūkinę, verslo ar kitoki komercinį plotą (ar ūkinei, verslo ar komercinei veiklai naudojamą plotą) neskiriamas. “ Aprašo 2 priedo 23 punktas išdėstomas taip: „23. Fizinio asmens projekto finansuojamoji dalis sudaro 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, atskaičius Tvarkos 2 punkte nustatytą proporciją ūkinei veiklai naudojamam, verslo ar kitokiam komerciniam plotui. “
5	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (2019-11-20 raštas Nr.4-01-9826) raštas pateiktas “priemonės Nr. 04.1.1-LVPA-V-115 „AEI namų ūkiams“, kuria finansavimas skiriamas taip pat fiziniams asmenims, derinimo metu.	Vadovaujantis Projekto nuostatomis, finansavimas gali būti skiriamas fiziniam asmeniui, kuris nuosavybės teise valdo gyvenamosios paskirties namą, butą gyvenamosios paskirties pastatą ar kitą, Projekte nurodytą, nekilnojamąjį turtą. Paminėtina, kad nuosavybės teisė gali būti kelių rūšių, pavyzdžiui, bendroji dalinė nuosavybė ar bendroji jungtinė nuosavybė. Prielaidos, bendrosios jungtinės nuosavybės teisei atsirasti, gali būti santuokos sudarymas, po kurios sutuoktinių įgytas nekilnojamas turtas, taip pat vieno iš sutuoktinių gaunamos pajamos iš darbinės ar intelektualios veiklos, dividendai, pensijos ir kitokios išmokos pripažįstamos bendrąja jungtine nuosavybe (Civilinio kodekso 3.88 straipsnio 1 dalies 1, 5 punktai). Todėl, įvertinus tai, kad iš darbinės veiklos gautos pajamos,	Atsižvelgta iš dalies. Kadangi projekto vykdytojai praktiškai neįmanoma nustatyti ar įsigijama iš sugyventinių, Aprašo 2 priedo 26.2. p. išdėstomas taip: „26.2. fizinio asmens, kuris turi teisę vertis įrangos pardavimo veikla pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą. Fizinio asmens, vykdančio savarankišką pardavimo veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą, pardavimo sau ar sutuoktiniui išlaidos nėra tinkamos finansuoti išlaidos.“

		kaip ir visa kita sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, yra skirta bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti, fizinio asmens gautos pajamos iš įrangos pardavimo, kaip ir nauda iš atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų, įrengimo (įsigijimo) taip pat būtų skirta bendriems šeimos ar kito sutuoktinio poreikiams tenkinti. Atsižvelgiant į tai, mūsų nuomone, neturėtų būtų apsiribojama ir netinkamomis finansuoti išlaidomis pripažintinos tik tos, kurios patirtos fizinio asmens kaip įrangos pardavimo sau išlaidos. Nenumačius, kad tokiomis išlaidomis galėtų būti vadinamos ir išlaidos, patirtos dėl įrangos pirkimo iš savo sutuoktinio ar sugyventinio (kaip jis suprantamas Civilinio kodekso 3.229 straipsnio prasme), gali pasitaikyti situacijų, kai vienas sutuoktinis, Projekto prasme būdamas fiziniu asmeniu, Projekto veikloms įgyvendinti pirktų įrangą iš savo sutuoktinio, vykdančio savarankišką atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių technologijų pardavimo veiklą. Esant tokioms situacijoms būtų apeinamas Projekto priedų 24 punktų reguliavimo tikslas – draudimas fiziniams asmenims dvigubai pasipelnę (gauti iš parduodamos įrangos pardavimo pajamas ir papildomai ES lėšomis kompensuoti šios įrangos įsigijimo išlaidas). Atsižvelgdami į tai, rekomenduojame Projekto 2, 3 ir 4 priedų 24 punktuose nustatyti, kad įrangos pardavimo savo sutuoktiniui ar sugyventiniui išlaidos taip pat nėra tinkamos finansuoti išlaidos.	
6	VšĮ Lietuvos verslo paramos agentūra (2019-11-28 Nr. R4-	Išvengiame riziką, kad Projekto 42.1 papunktyje numatyta sankcija, kada fizinis asmuo privalo grąžinti per 20 darbo dienų nuo Aplinkos projektų valdymo agentūros pareikalavimo dienos visas	Neatsižvelgta. Kadangi LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra prieš apmokėdama Išlaidų kompensavimo prašymus tikrins tik dalį fizinių asmenų bei dalį projekto testavimo laikotarpio (5

	5353)	finansavimo lėšas, jei faktiškai įdiegta įranga yra daugiau nei 10 % mažesnės vardinės šildymo galios, už kokią fiziniam asmeniui buvo išmokėtos finansavimo lėšos, galimai yra per griežta ir gali lemti teisinius ginčus.	metus), todėl siekiant išvengti sukčiavimo ir suklastotų dokumentų teikimo, Aprašo 2 priedo 42.1 p. yra numatytos sankcijos.
--	-------	---	--